

PRIKAZI

nauka i praksa i Osnovno učenje dijalektičkog materijalizma. U prvoj glavi prvog poglavlja autor piše o filozofiji i nauci kao specifičnim oblicima društvene svesti i obrađuje pitanja nauke i njene klasifikacije, filozofije i njenih osnovnih pravaca i problema i predmeta, metoda i zadataka filozofije — njen teoretski i praktično-filozofski značaj.

U drugoj glavi autor govori o marksističkoj filozofiji kao revolucionarnoj novosti, odnosno o zaknivanju dijalektičkog materijalizma kao pogleda proletarijata na svet, o konceptijskim karakteristikama te teorijskom i praktičnom značaju izučavanja marksističke filozofije.

Drugo poglavlje Stojković je posvetio univerzalnim kategorijama i zakonima. Preciznije, obrađuje kategoriju materija, samokretanje prostora i vremena, polarnost, jedinstvo i raznovrsnost, kontinuitet i diskontinuitet, povezanost i izolovanost, »supstancijalno-atributivne« kategorije, kompleks sistemno-strukturanih kategorija, »relacione« kategorije, i naučne zakone. Na kraju poglavlja autor razmatra univerzalne dijalektičke zakone.

Stojković konačno piše o gnoseološkom aspektu marksističkog pogleda na svet, o dijalektičkoj logici u sistemu marksističkog pogleda nas vet i o njegovoj metodološkoj strani.

Drugi, opsežniji deo *Marksistička filozofija i socijalistička revolucija* (str. 121—319) napisao je Ivo Paić. U uvodnom razmatranju govori o čoveku, istoriji i prirodi, o povezanosti nauke i istorije, o filozofiji, revoluciji i naučno-tehničkoj revoluciji. Ostalu materiju izlaže u četiri glave.

U prvoj glavi pod naslovom *Osnovni predfilozofski i filozofski stavovi o istoriji do marksizma*, Paić obrađuje mitsku i ranu filozofsku misao istorije i filozofiju i istoriju.

Druga glava (*Osnovi marksističkog svatanja istorije*) posvećena je pretpostavkama istorije, materijalnom životnom procesu i opštem toku istorije. Posebna pažnja poklonjena je kvalitativnoj izmeni istorije, sadržaju socijalističke revolucije te pojmu delovanja i biti čoveka.

Problemi u trećoj glavi (*Čovek i radnička klasa u građanskom društvu*) jesu: bit građanskog društva i njegova

osnovna obeležja, otuđenje čoveka u građanskom društvu i svest građanskog društva.

Posebno zanimanje pobuđuje četvrta glava (*Dijalektika revolucionarnih promena*). Pod naslovom »Bit socijalističke revolucije i karakteristike revolucionarne prakse«, autor raspravlja o krizi građanskog društva i biti revolucije, o epohi socijalističke revolucije i nužnim uslovima revolucionarne prakse, o celini socijalističke revolucije i bogatstvu oblika revolucionarnog delovanja i sadržaju revolucionarnih promena.

Paić razmatra i samoupravljanje. Skreće pažnju na bit samoupravljanja, autentičnost jugoslovenske socijalističke revolucije i sadržaj samoupravljanja u savremenoj jugoslovenskoj teoriji i praksi.

Na kraju udžbenika nalazi se opširan rečnik s osnovnim terminima i pojmovima, što će nesumnjivo olakšati čitaocima da bolje razumeju materiju.

J. Miškov

Milinković Bosiljka

BIBLIOURAFIJA RADOVA O
JUGOSLAVENSKOM SELU I
POLJOPRIVREDI (1964—1975)

*Institut za historiju radničkog pokreta
Hrvatske, Zagreb 1976, 168 stranica*

Sociologija sela i sociologija grada — ili kako ih veoma često, ne bez razloga, nazivamo sociologija naselja — u nas se vrlo brzo razvijaju. Za to nije potrebna posebna argumentacija. Dovoljno je istaći brojnost istraživanja i objavljenih radova iz ovog područja. Tome, dakako, pridonosi institucionalni razvoj ovih disciplina i sve veći broj sociologa koji se njima i srodnim područjima bave. Sociologija grada i sociologija sela, naime, kako međusobno, tako i s drugim građničnim disciplinama sve se više prožimaju i uzajamno uvjetuju.

Čitaoci, a posebice oni koji se bave selom i poljoprivredom, nedavno su dobili još jedan vrijedan prilog. Riječ je o bibliografiji radova o našem selu i poljoprivredi, koju je priredila *Bosiljka Milinković*. Bibliografija je izašla kao posebno izdanje *Časopisa za suvremenu*

povijest (broj 1/1976). Sadržava jedanaest poglavlja i registar imena, odnosno 2.530 selekcioniranih bibliografskih jedinica od 1.016 jugoslavenskih autora.

U klasifikaciji i razgraničavanju građe autorica se služila postojećim bibliografijama sociologijske i srodne literature, a osobito bibliografijom Mirka Martića. U tom pristupu, kako i sama u *Uvodu* kaže, »unatoč svim nastojanjima nije se mogla postići idealna grupiranost svih prikupljenih podataka« (str. 3). Ipak uloženi su veliki napor, to više što su pojedine podgrupe u strukturi klasifikacije razrađenije nego u drugim domaćim bibliografijama. To se osobito odnosi na podgrupu o društveno-ekonomskim kretanjima u poljoprivredi i selu.

stanovništva, 3. *Društvena struktura i*

Treba pohvaliti nastojanje da se u bibliografiju uvrste i radovi koji nemaju isključivo stručni ili znanstveni karakter, nego su publicističkog ili informativno-komentarskog karaktera (članci iz dnevnih novina). Korisniku to pruža

kompletniji pregled »tekuće« problematike od koje neki stručnjaci i znanstvenici zaziru.

Također valja istaći i činjenicu da je autorica u bibliografiju uvrstila objavljene bibliografije o ovom području, što čini potpuno novu grupu u klasifikaciji.

Klasifikacija obuhvaća slijedeće grupe (sa podgrupama): 1. *Općenito o selu*, 2. *Demografske karakteristike seoskog odnosi u selu*, 4. *Društveno-ekonomska naselja — planiranje prostora*, 7. *Hi-porodica — porodična zadruga*, 6. *Seogijensko-zdravstvene prilike u selu*, 8. *Kulturno-prosvjetne prilike u selu*, 9. *Iz historije agrara*, 10. *Teorijsko-metodološki radovi* i 11. *Bibliografije o selu i agraru*.

Čini se da nećemo pogriješiti ako kažemo da je ova bibliografija, iako ograničena na desetgodišnji period (1964—1975), ne samo nužan priručnik svima koji se zanimaju za ovu oblast znanosti nego je i doprinos sociologiji naselja.

I. Cifrić